

ה. תמורת הבכור אינה קרבה שנאמר קדש הם – הם קרבים ואין תמורתם קרבה. ויש שדורש מאם שור אם שה לה' הוא – הוא קרב ואין תמורתו קריבה.

דפים פא – פב

- קל. א. דם קרבנות הניתנים בפנים שנתערב קודם זריקה עם דמם של הניתנים בחוץ – מה יעשה בו?
ב. נתן מאותה תערובת בחוץ ואח"כ נתן בפנים, או להפך – מה דין הקרבן?
- א. דם הניתנים-בפנים שנתערב עם דם הניתנים-בחוץ – יישפך לאמה. (פרש"י ימתין עד שקיעת החמה שייפסל הדם, ואז ישפוך. ובשפת אמת פקפק בדבר).
ומתבאר מדברי הגמרא שלדעת רבי אליעזר, בכל הקרבנות מלבד חטאת ואשם – יתן בפנים ורואים את החיצונים כאילו הם מים, ויחזור ויתן בחוץ.
ובחטאת ואשם משמע מפרש"י שכיון שאין יכול להכניסם פנימה – יישפך הכל לאמה אף לרבי אליעזר. ובשפת אמת צדד שיתן בחוץ ויחזור ויתן בפנים.
- ב. נתן מתערובת זו בחוץ וחזר ונתן בפנים – כשר. נתן בפנים וחזר ונתן בחוץ; בחטאת [ולרבי אליעזר אף האשם] פסול, שדם חטאת החיצונה נפסל בכניסתו. ורבי עקיבא פוסל אף בשאר הקרבנות. הרמב"ם (פסוה"מ ב, יג) פסק כחכמים שאין פסול אלא דם חטאת בלבד.

דף פב

- קלא. א. וכל חטאת אשר יובא מדמה... – במה הכתוב מדבר? אלו נפקותות יוצאות להלכה מפירושי הכתוב?
ב. מה דין המקרים דלהלן? נכנס דם העולה השלמים והאשם אל הקודש; נכנס מקצת מדם החטאת; נכנס בשרה; נכנס לקדש הקדשים שלא בדרך הרגילה; נכנס להיכל כדי להכניסו לבית קדש הקדשים ונמלך ויצא; חטאות פנימיות שנכנס דמן לקדש הקדשים.
ג. מהם חילוקי הדינים בין פסול 'יוצא' (מן העזרה) ובין פסול 'נכנס' (מדמה אל אה"מ)?
- א. וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף. לדברי רבי עקיבא (וחכמים), הכתוב מדבר בקרבן הנעשה בחוץ שנכנס דמו להיכל, שנאסר באכילה וטעון שריפה. ולדברי רבי יוסי הגלילי מדובר בחטאות פנימיות, ששורפים פסוליהם בבית בירה שבעזרה. וכן ליתן 'לא תעשה' על אכילת חטאות פנימיות בין כשרות בין פסולות.
- לדעה ראשונה, ניתן לרבות מוכל חטאת אף שאר קרבנות הנעשים בחוץ. כן סבר רבי עקיבא (ואולם יש תנאים החולקים וסוברים לרבות כל סוגי החטאות, אבל לא שאר קרבנות). ואילו לפי הפירוש השני, פסול חטאת שנכנס דמה בפנים נלמד מהן לא הובא את דמה... הלכך אין מקור לפסול שאר קרבנות שנכנסו דמם. וכמו כן לדעה זו אין לפסול אלא מה שנכנס, אבל המשויר בחוץ – כשר. אבל לפירוש הראשון יש לדרוש מדמה משמע אף אם נכנס קצת נפסל הכל.
- א. הלכה כדעה ראשונה שאף במקצת דם פסל (רמב"ם פסוה"מ ב, טו). ויש מי שכתב שזה רק אם כיפר בפנים, אבל אם הכניס ולא כיפר, הדם שהוכנס בפנים פסול והדם שבחוץ כשר (ע' אור שמח שם ב, טז).

ב. לדעה ראשונה, האוכל מבשר חטאת שנכנס דמה לקודש – לוקה. וכן אמר רבי אליעזר (בתורת כהנים צו. וכן פסק הרמב"ם מעה"ק יא, ג, סנהדרין יט, ד ועוד). אבל לרבי יוסי הגלילי אין 'לאו' בענין זה. וכן האוכל מבשר חטאות פנימיות, כשרות או פסולות – לוקה (ערמב"ם סנהדרין שם; מנ"ח קלט, א). ג. לרבי יוסי הגלילי שלמד פסול חטאת שנכנס דמה לפני משעיר בני אהרן, משמע שאם נכנס שורפים אותה מיד ואין צריך עיבור צורה, ואילו לדעה ראשונה צריך עיבור צורה (ע' בפסחים פג).

ב. דם עולה ושלמים שנכנסו; לדברי חכמים כשרים ולרבי עקיבא פסולים. דם האשם – ר' אליעזר אומר: דינו כחטאת (כחטאת כאשם).

הלכה כחכמים (ריה"ג) שאין כניסת הדם פוסלת אלא בחטאת בלבד (רמב"ם פסוה"מ ב, יג). נכנס מקצת דם החטאת; רבי יוסי הגלילי מכשיר השאר [קל וחומר מדין 'ויצא' (שהוא חומר שהמחשבת חוץ פוסלת) שהמשויר בפנים כשר] וחכמים פוסלים. נכנס בשרה – כשר (דמה).

אפילו הכניס כל החטאת לפני זריקה – כשר, ואפילו הכניס בצואר מלא דם (ע' גמרא להלן צב: ורמב"ם פסוה"מ ב, יז; מנ"ח קלט וזבח תודה. ומשמע לכאן מלשון רש"י צב: שאם קיבל דמה בפנים פסול). נכנס לקה"ק דרך משופש (פשפש); לאביי פסל ולרבה לא פסל לפי שאינו בדרך הבאה. א. הלכה כרבה (רמב"ם פסוה"מ ב, יג). יש מי שכתב שאם זרק לכפר חייב אף אם הכניס דרך משופש לדברי הכל (ע' קרן אורה; שלמי שמעון). ובחזו"א (יה, א) אין נראה כן. ב. נכנס הדם לאולם, יש מי שכתב שאפילו אם קדושת אולם אינה כקדושת היכל – פסל, שנכנס הדם לפניו ממקומו הראוי (ע' מנ"ח קלט).

היה בדעתו להכנס לקה"ק ובעודו בהיכל נמלך ויצא; לדברי רבא כשר. הרמב"ם השמיט דין זה. ונחלקו המפרשים בבאור שיטתו.

חטאות פנימיות שהכניס דמן לבית קדש הקדשים; נסתפקו בדבר ועלה ב'תיקו'. [וצידדו לחייב ב'אם תמצי לומר'. וכן בדם פר ושעיר דיוהכ"פ שכבר בא בין הבדים והזה ויצא, והכניסו שוב. הזה מדמן על הפרוכת והוציאו למזבח והכניסו שוב אל הפרוכת – ספק].

להלכה, דם חטאות פנימיות שנכנס לפני ולפנים, וכן פר ושעיר יוהכ"פ שחזר והכניס דמם לפני ולפנים – פסל [כ'אם תמצי לומר']. ואפילו הכניסו לפני הפרוכת פסול [יש מפרשים פסול מספק, ויש מפרשים בודאי, שהפסק נפשט במקום אחר] (ערמב"ם וראב"ד פסוה"מ ב, יד וכס"מ).

ג. פסול 'ויצא' קיים הן בדם הן בבשר (ובשר בשדה...), משא"כ כניסה לקודש אינה פוסלת אלא בדם; ב'ויצא' ישנו פסול מחשבה (ביום השלישי... פגול... כשחשב לזרוק בחוץ. [ולרבי יהודה (לה): אפילו חשב להוציא בלבד], משא"כ נכנס (ביום השלישי – מקום משולש). וישנה דעת תנאים (לו). שגם מחשבת הכנסה פוסלת;

יצא מקצת – לא נפסל המשויר. נכנס מקצת – מחלוקת תנאים, כנ"ל.